

Odborové zväzy pracovníkov školystva predchádzajú predčasnému prerušeniu školskej dochádzky s pomocou informačných a komunikačných technológií (IKT) vo vzdelávaní

*Koncept praktickej príručky na
tému Predchádzanie predčasným
odchodom zo škôl využívaním IKT v
procese vzdelávania*

Also available in English : <http://www.elfe-eu.net/>

Também disponível em Português: <http://www.elfe-eu.net/>

Egalement disponible en français : <http://www.elfe-eu.net/>

Auch auf Deutsch verfügbar : <http://www.elfe-eu.net/>

También disponible en español con el título: <http://www.elfe-eu.net/>

Ook beschikbaar in het Nederlands: <http://www.elfe-eu.net/>

Επίσης διαθέσιμο στα Ελληνικά : <http://www.elfe-eu.net/>

Også tilgængelig på dansk : <http://www.elfe-eu.net/>

также доступен на русском языке: <http://www.elfe-eu.net/>

Reprodukcia všetkých častí tejto publikácie je dovoľená bez povolenia. Je však potrebné uviesť ETUCE ako zdroj a kópie je potrebné zaslať na sekretariát ETUCE (European Trade Union Committee for Education - Európska odborová komisia pre vzdelávanie).

Tento projekt bol financovaný s podporou Európskej komisie. Táto publikácia odráža iba názory autora a Komisia nemôže byť braná na zodpovednosť za akékoľvek využitie informácií v nej obsiahnutých.

Publikované Európskou odborovou komisiou pre vzdelávanie - Brusel 2014

Predslov

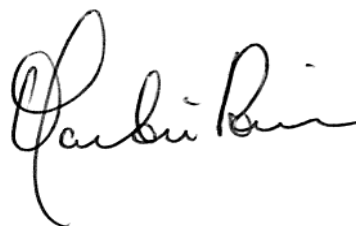
Predčasné odchody zo škôl sú prekážkou rovnosti príležitostí v rámci spoločnosti. Osoby, ktoré predčasne odišli zo škôl, sú vystavení riziku nezamestnanosti v neskoršom štádiu života a menej sa zúčastňujú demokratických procesov. Predčasné odchody zo škôl oberajú mladých ľudí o možnosť zapájať sa do celoživotného vzdelávania a zvyšujú ich riziko byť vylúčení zo spoločnosti. Pre spoločnosť ako takú predčasné odchody zo škôl znamenajú aj obrovskú stratu potenciálu.

Preto ETUCE (Európska odborová komisia pre vzdelávanie) podporuje cieľ Európskej únie znížiť počty predčasných odchodov zo škôl na 10% do roku 2020. Tento cieľ je obzvlášť dôležitý kvôli tomu, aby študentom, ktorí čelia prekážkam, umožnil ukončiť vzdelanie. V čase hospodárskej krízy študenti z nižších sociálnych skupín a iné znevýhodnené skupiny čelia predovšetkým riziku, že vo vzdelávaní nebudú môcť v plnej miere využiť svoj potenciál.

Tento projekt preskúmal príležitosti, na základe ktorých informačné komunikačné technológie pomáhajú predchádzať príliš skorým odchodom študentov zo škôl. Digitálne technológie sú obsiahnuté takmer vo všetkých aspektoch moderného života. ETUCE (Európska odborová komisia pre vzdelávanie) verí, že má potenciál pre vzdelávanie, pretože umožňuje celoživotné vzdelávanie a ponúka vzdelávanie orientované na študenta. V rámci predchádzajúcich projektov, ELFE 1 a ELFE 2, Európska odborová komisia pre vzdelávanie (ETUCE) preskúmala pedagogické využívanie IKT vo vzdelávaní a jeho pridanú hodnotu v procese výuky a vzdelávania.

Tento projekt vyniká kvôli zvolenému prístupu. V štyroch európskych krajinách došlo k návštevám škôl, vzdelávacích inštitúcií a vzdelávacích úradov; prebehli rozhovory s ľuďmi, ktorí v týchto inštitúciách pracujú a vzdelávajú sa. Cieľom bolo zaznamenať skúsenosti, motivácie a nápady tých, ktorí sú v priamom deji formovania reality vzdelávania v Európe. Výsledky boli prediskutované počas pracovnej porady a záverečnej konferencie, ktorá zjednotila učiteľské odbory, učiteľov a výskumníkov s pridruženými partnermi: federácia zamestnávateľov (EFEE) a asociácia študentov stredných škôl (OBESSU). Výsledkom bolo, že projekt poskytol niekoľko odpovedí na otázky o tom, ako by informačné a komunikačné technológie mohli vyplniť medzeru medzi študentmi, ktorí sú vystavení riziku byť vylúčení, a tými, ktorí sú v plnej miere integrovaní do procesu vzdelávania a celej spoločnosti.

Na základe týchto náhľadov bol vytvorený koncept praktickej príručky a na jar 2014 bude predložený komisii ETUCE na schválenie. Cieľom praktickej príručky je poradiť a inšpirovať zväzy učiteľov a ich členov, školy a vzdelávacie inštitúcie, strany zainteresované do vzdelávania a politických činiteľov, aby využívali IKT, a tým predchádzali predčasným odchodom zo škôl.

Martin Rømer
Brusel, január 2014

Obsah

1	Prehľad o projekte	6
1.1	Kontext projektu	6
1.2	Ciele projektu	8
1.3	Partneri projektu	9
1.4	Metodológia	10
2	Projektové aktivity	11
2.1	Prípadové štúdie	11
2.2	Cvičenia	12
2.3	Záverečná konferencia.....	13
3	Výsledky prípadových štúdií	14
3.1	Dánsko.....	14
3.2	Holandsko.....	15
3.3	Portugalsko	16
3.4	Azerbajdžan	18
4	Všeobecné závery	19
5	Výsledky pracovnej porady na záverečnej konferencii: Koncepty praktických príručiek 20	
6	Skratky.....	26
7	Publikácie a správy	27
8	Pridružení partneri.....	28

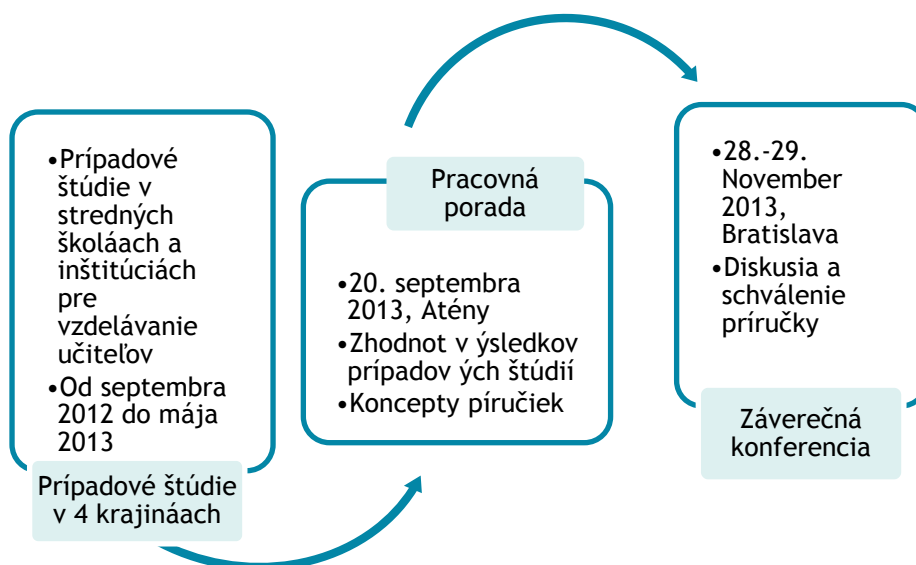
1 Prehľad o projekte

Tento projekt ETUCE, *Zväzy učiteľov predchádzajú predčasným odchodom zo škôl využívaním IKT v procese vzdelávania*, spája priaznivé účinky využívania IKT vo vzdelávaní pri závažnom probléme predčasných odchodov zo škôl.

Projekt má konkrétne za cieľ **identifikovať, ako IKT a inovatívna výučba zakladajúca sa na IKT môže pomôcť (opäť) prilákať späť do škôl jednotlivcov, ktorým hrozí riziko byť vylúčení z procesu formálneho vzdelávania.** Analyzuje, **ako môžu učitelia podporiť potenciál IKT za účelom premostenia medzery medzi tým, čo títo jednotlivci**

zažívajú a naučia sa doma, v porovnaní so školou.

Projekt prebiehal v čase od 1. januára 2011 do 30. apríla 2014. V tomto čase **boli vykonané štyri štúdie v inštitúciách pre vzdelávanie učiteľov a školách v Dánsku, Holandsku, Portugalsku a Azerbajdžane.** Počas pracovnej porady boli vypracované koncepty **praktických príručiek o používaní IKT v procese vzdelávania za účelom motivácie študentov v školách** a tieto boli neskôr vyhodnotené na záverečnej komisii. Praktická príručka bude predložená na schválenie komisii ETUCE v apríli 2014.

1.1 Kontext projektu

Tento projekt ETUCE nadväzuje na jeden z hlavných cieľov desaťročnej stratégie rastu Európskej únie *EU 2020*. **Stratégia EU 2020 stanovila za cieľ zníženie počtu predčasných odchodov zo škôl pod 10% a zvýšenie počtu osôb vo veku 30-34 rokov, ktorí ukončia vzdelávanie**

tretej úrovne, o 40%.¹ S ohľadom na problém predčasných odchodov zo škôl v Európe vzniká potreba zamerať sa na rastúci počet mladých ľudí, ktorí odchádzajú zo škôl s nižším stredoškolským alebo ešte slabším vzdelaním.

Tento projekt si zvolil široké zameranie, pretože predčasné odchody zo škôl definoval ako všetky formy ukončenia vzdelávania alebo školenia pred dosiahnutím vyššieho stredoškolského vzdelania. Podľa tejto definície štatistiky Eurostat predčasných odchodov zo škôl ukázali, že viac ako šesť miliónov mladých Európanov (vo veku 18-24 rokov) odišlo zo škôl v roku 2009 iba s nižším stredoškolským alebo slabším vzdelaním. Hoci toto číslo kleslo na päť a pol milióna ľudí v roku 2012,² problém predčasných odchodov zo škôl je stále znepokojujúci s ohľadom na ich vážne dopady na jednotlivcov a spoločnosť. Predčasné odchody zo škôl súvisia s rizikom nezamestnanosti a slabšou účasťou na demokratických procesoch. Oberajú mladých ľudí o možnosť zapájať sa do celoživotného vzdelávania a zvyšuje ich riziko byť vylúčení zo spoločnosti.

Predčasné odchody zo škôl

Všetky formy ukončenia odbornej prípravy pred ukončením vyššieho stredného vzdelania.

S ohľadom na IKT bol v posledných dvoch dekádach zaznamenaný neuveriteľný rozvoj, takže takmer vo všetkých aspektoch moderného života sú technológie využívané bežne, alebo dokonca sústavne.

Napriek tomu však štúdia Programu na posúdenie schopností dospelých (PIAAC) (október 2013)³, medzi iným ukázala, že dospelé osoby v Európe majú nedostatok zručností v oblasti IKT. Z tohto dôvodu má význam preskúmať potenciál prostredia digitálnej výuky v procese formálneho vzdelávania. Ďalšie skúsenosti ukazujú, že IKT môžu byť motivátorom a stimulom. Štúdia STEPS (2006-2009)⁴ ukázala, že IKT má pozitívny vplyv na širšie ciele vzdelávania, ako napr. dochádzka študentov, správanie, motivácia, postoje, dôvera a angažovanosť.

Predchádzajúce projekty ETUCE, ELFE 1 a ELFE 2,⁵ ukázali, že zatiaľ čo využívanie IKT na školách pokročilo, je potrebné venovať viac pozornosti rozvoju a pochopeniu úlohy technológií pri 'posilňovaní učenia'. Predovšetkým pedagogické prístupy

International Business College, Kolding, Dánsko

Grafisch Lyceum, Rotterdam, Holandsko

založené na kombinácii kľúčových pedagogických zručností učiteľov a prínosov moderných schopností IKT by mohli viesť k významnému zvyšovaniu úspechov.

¹ Prehľad hlavných cieľov stratégie *EU 2020* nájdete na internetovej stránke Európskej komisie *Europe 2020* : http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/targets/index_en.htm.

² Podrobný prehľad o aktuálnom vývoji štatistických údajov o predčasných odchodoch zo škôl nájdete na stránke Európskej komisie Monitorovanie vzdelávania a odbornej prípravy 2012: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52012SC0373:EN:NOT>

³ Viac informácií o štúdiu Programu na posúdenie schopností dospelých (PIAAC) a jej výsledky nájdete na internetovej stránke PIAAC Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD): <http://www.oecd.org/site/piaac/>

⁴ Viac informácií o štúdiu STEPS a jej výsledky nájdete na internetovej stránke Európskej komisie venovanej celoživotnému vzdelávaniu: http://eacea.ec.europa.eu/llp/studies/study_impact_technology_primary_school_en.php

⁵ Výsledky projektov ELFE 1 a 2, ktoré realizuje ETUCE, nájdete na internetovej stránke projektu: http://www.elfe-eu.net/flx/english/earlier_projects_elfe_1_and_elfe_2/

1.2 Ciele projektu

Popri všeobecnom znižovaní predčasných odchodov zo škôl pomocou využívania IKT v procese vzdelávania má projekt niekoľko konkrétnych cieľov. Prvým cieľom je identifikovať, ako môže IKT (vrátane nástrojov, ktoré sa zakladajú na IKT, a inovatívnych metód výučby na základe IKT) pomôcť pri motivácii a prilákaní jednotlivcov späť do škôl. Skupiny, ktoré môžu byť obzvlášť ohrozené rizikom vylúčenia z formálneho vzdelávania, sú osoby, ktoré predčasne odišli zo škôl, etnické menšiny a imigranti. V tomto ohľade sa projekt zameril na analýzu vplyvu, aký má využívanie IKT vo vzdelávaní na

jednotlivcov s ohľadom na zvyšovanie potenciálu (opätovného) zapojenia týchto skupín do procesu vzdelávania a aktívneho občianstva.

Z perspektívy učiteľov bolo potrebné identifikovať **konkrétne zručnosti a kompetencie**, na základe ktorých budú učitelia schopní integrovať využívanie IKT do procesu vzdelávania. Projekt sa predovšetkým snažil analyzovať, ako môžu učitelia podporiť potenciál IKT za účelom premostenia medzery medzi tým, čo títo jednotlivci zažívajú a naučia sa doma, v porovnaní s tým, čo sa naučia počas povinného vzdelávania. Za účelom zvýšenia účinkov projektu sa zvažovalo preniesť výsledky do konkrétneho kultúrneho kontextu iných krajín. Z tohto dôvodu sa projekt zameril na vypracovanie **súboru konkrétnych a praktických príručiek** pre zväzy učiteľov v Európe, pridružených učiteľov a vychovávateľov, a príslušné zainteresované osoby v oblasti vzdelávania.

Pohľadnice využívané na zvyšovanie povedomia

1.3 Partneri projektu

Nadnárodné konzorcium pozostávajúce zo siedmich zástupcov zväzov učiteľov spolupracovalo na tomto projekte s dvoma odborníkmi v oblasti využívania IKT v procese vzdelávania a v oblasti predčasných odchodov zo škôl v Európe. Vykonávajúc funkciu poradenskej skupiny zorganizovalo týchto desať partnerov činnosti projektu. Popri iných úlohách zahŕňajú výber vzdelávacích inštitúcií pre prípadové štúdie, plánovanie a realizáciu prípadových štúdií spolu s odborníkmi projektu, diskusie o výsledkoch, prípravu cvičení a záverečnej konferencie, a vypracovanie konceptu a doplnkov k praktickým príručkám. Federácia zamestnávateľov

(EFEE) a asociácia študentov stredných škôl (OBESU) prispeli k tomuto projektu svojou úlohou pridružených partnerov. Podelili sa o svoje bohaté skúsenosti a hodnotné pohľady na otázky predčasných odchodov zo škôl, a využívanie IKT v procese vzdelávania počas pracovnej porady k projektu a záverečnej konferencie.

Poradná skupina

 Bert Imminga AOb, Holandsko	 Hans Laugesen GL, Dánsko	 ETUCE
Guntars Catlaks projektový odborník, 		George Koursakov ESEUR, Rusko
Roy Leitch projektový odborník, Spojené kráľovstvo	Maria Arminda Bragança FNE, Portugalsko 	Ivan Šoš OZPŠaV, Slovensko
		Nigar Mustafazade AITUCEW, Azerbajdžanská republika

1.4 Metodológia

Za účelom zistenia aktuálnych zvyklostí pri využívaní IKT za účelom predchádzania predčasným odchodom zo škôl boli v rámci tohto projektu zozbierané údaje pomocou kvalitných výskumných interview. Dialógy s rôznymi kľúčovými skupinami v oblasti vzdelávania, ako sú učitelia, vychovávatelia, zástupcovia národných alebo regionálnych vzdelávacích úradov, a študenti, sa javili pri zbere rôznych skúseností a perspektív

ako najslubnejšie. Pre prípadové štúdie tohto projektu boli zvolené štyri krajiny - Dánsko, Holandsko, Portugalsko a Azerbajdžan - ktoré zastupujú geografickú a politickú rôznorodosť Európy. Spolu s odborníkmi projektu členovia poradnej skupiny vypracovali interview. Interview boli vedené semi-štruktúrovanou metódou, aby boli všetky interview vedené systematickým spôsobom bez ohrozenia atmosféry pre dialóg.

V Dánsku, Holandsku, Portugalsku a Azerbajdžane boli zrealizované stretnutia s niektorými alebo aj všetkými vyššie uvedenými skupinami. Harmonogram interview bol vypracovaný vopred. V ňom boli obsiahnuté navrhované témy a otázky, ktoré mohol pýtajúci sa položiť rôznymi štýlmi a kľúčové slová prispôbené rôznym situáciám, v ktorých boli interview vedené. Pre personál a študentov boli vypracované samostatné harmonogramy, ale všetky sa zameriavali na rovnaké oblasti.

Po každej návšteve v rámci prípadovej štúdie bola spísaná zhrňujúca správa so zameraním na témy a najlepšie postupy, ako ich vnímali a opísali respondenti.

Semi-štruktúrované interview

Metóda výskumu, ktorú často využívajú sociálne vedy. Semi-štruktúrované interview je flexibilné, pretože umožňuje počas interview v závislosti od odpovedí dopĺňať nové otázky. Pýtajúci sa (osoba, ktorá vedie interview) postupuje podľa štruktúry oblastí a otázok, ktoré majú byť preskúmané. Semi-štruktúrované techniky interview majú zámerne subjektívny a empirický charakter. Ich cieľom je zaznamenať pohľady, skúsenosti a perspektívy respondentov čo možno najpresnejším a najzmysluplnejším spôsobom.

Posudzované predmety

- Využívanie IKT v procese vzdelávania
- Prístupovanie k predčasným odchodom zo škôl
- Využívanie IKT pri redukovaní predčasných odchodov zo škôl

Interview boli zaznamenané pomocou zariadení na zaznamenávanie zvuku na tablete, aby bolo možné potvrdiť si zapísané poznámky. Interview boli analyzované s ohľadom na témy, ktoré vyvstali z jednotlivých rozhovorov, nadradené témy pre každú krajinu a spoločné témy pre celkový projekt.

2 Projektové aktivity

2.1 Prípadové štúdie

V každej krajine zvolenej pre prípadové štúdie boli vykonané trojdňové návštevy. V každej krajine boli vedené interview s manažmentom, učiteľmi a študentmi v troch inštitúciách, o ktorých bolo známe, že aktívne využívajú IKT v procese vzdelávania. Počas návštev boli vedené interview s 20 členmi personálu (riaditelia, zástupcovia riaditeľov, vedúci pedagogických oddelení), 32 učiteľmi a 38 študentami.

International Business College, Kolding, Dánsko

Prípadové štúdie

- Dánsko, 4. - 6. september 2012
- Holandsko, 22. - 24. január 2013
- Portugalsko, 5. - 7. marec 2013
- Azerbajdžan, 6. - 8. máj 2013

2.2 Cvičenia

V rámci tohto projektu bola dňa 20. septembra 2013 v Aténach, Grécko, zorganizovaná pracovná porada za účelom prediskutovania prípadových štúdií a vypracovania konceptu praktických príručiek o používaní IKT za účelom motivácie a opätovného prilákania jednotlivcov, ktorým hrozí vylúčenie z formálneho vzdelávania. Pracovnej porady sa zúčastnilo 40 účastníkov z 24 Európskych zväzov učiteľov, federácií zamestnávateľov v oblasti vzdelávania EFEE), Európskych zväzov študentov (OBESU), ako aj výskumných inštitúcií. **Guntars Catlaks a Roy Leitch, odborníci projektu**, predniesli analýzu interview, ku ktorým došlo počas prípadových štúdií. Účastníci prediskutovali zistenia štyroch projektových prípadových štúdií a zväzili pohľady na predčasné odchody zo škôl a IKT v procese vzdelávania.

Maria Nikolakaki z University of Peloponnese, Grécko, predniesla prednášku o probléme s predčasnými odchodmi zo škôl v spolupráci s pánom menom **Pavlos Charamis**, Centrum pre vzdelávací výskum a dokumentáciu

federácie OLME. Pani Nikolakaki zdôraznila, že **predčasné odchody zo škôl majú vážny dopad jednak na jednotlivca a jednak na spoločnosť**. Súčasná ekonomická kríza sa veľmi tvrdo dotkla gréckych učiteľov a študentov. Počty pracovných hodín učiteľov boli zvýšené, rozpočty škôl a platy učiteľov boli krátené a mnohé školy zatvorené. **Pokiaľ sa majú zredukovať predčasné odchody zo škôl, potom je potrebné poskytovať adekvátne zdroje**. Technológie môžu byť prostriedkom na riešenie problému predčasných odchodov zo škôl, ale nepredstavujú riešenie ako také.

Gráinne Conole z Inštitútu pre inováciu učenia na Univerzite v meste Leicester, predniesla príklady pedagogického využívania IKT v procese vzdelávania za účelom predchádzania predčasným odchodom zo škôl. Pani Conole uviedla niekoľko funkcií, ktoré by technológie mohli spĺňať. Vo všeobecnosti **môžu technológie pomôcť poskytnúť virtuálnu podporu pri prekonávaní prekážok učenia a tým, že vytvárajú siete**. Technológie môžu byť,

Plenárne zasadanie na pracovnej porade

samozrejme, využívané aj ako prostriedok monitorovania napredovania študentov, avšak tieto nástroje môžu mať ešte sľubnejší efekt v prípade, že sú poskytnuté samotným študentom, aby sa naučili naplánovať a urobiť si prehľad činností (učenia).

2.3 Záverečná konferencia

V dňoch 28. - 29. novembra 2013 sa v Bratislave, Slovensko, konala záverečná konferencia projektu. Konferencie sa zúčastnili zástupcovia zväzov učiteľov, federácie zamestnávateľov (EFEE), asociácie študentov stredných škôl (OBESSU), výskumníci a učitelia. Hlavným cieľom konferencie bolo prediskutovať praktické príručky o využívaní informačných a komunikačných technológií (IKT) v procese vzdelávania za účelom podpory predchádzania predčasným odchodom zo škôl. Tieto praktické príručky majú za cieľ poskytnúť rady zväzom učiteľov, vzdelávacím inštitúciám, politickým činiteľom a iným zainteresovaným osobám. Stavajú na zisteniach štyroch projektových prípadových štúdií, ako aj na výsledkoch pracovnej porady k projektu, ktorá sa konala v septembri 2013.

Eleonora Waltraud Schmid z Európskeho centra pre rozvoj odborného vzdelávania (CEDEFOP) prezentovala najnovšie

Na zasadaní pracovnej skupiny po prezentácii účastníci pracovnej porady vypracovali koncepty praktických príručiek, ktoré budú dané do konečnej podoby na záverečnej konferencii v Bratislave.

zistenia o predčasných odchodoch zo škôl pre odborné vzdelávanie a školenia. Tieto preukázali, že výzvy súvisiace s predčasnými odchodmi zo škôl sú jednak v rámci a jednak mimo systému vzdelávania. S ohľadom na využívanie stratégií IKT pri prilákaní rizikových skupín späť do škôl je väčšina krajín EU stále ešte vo fáze experimentovania.

Guus Wijngaards, zástupca ETUCE Pracovnej skupiny pre otvorenú metódu koordinovania (OMC) v súvislosti s IKT,

Vpravo: Zasadanie pracovnej skupiny

Dole vľavo: Zasadanie pracovnej skupiny

Dole vpravo: Plenárne zasadanie

prezentoval aktuálnu iniciatívu Európskej komisie, *Otváranie vzdelávania*. Pán Wijngaards zdôraznil potrebu hovoriť o používaní IKT na úrovni škôl a pri podpore využívania IKT v procese vzdelávania zohľadňovať pohľady učiteľov, študentov a rodičov. Školy potrebujú náležitú infraštruktúru, aby technológiu mohli využiť, a mali by byť povzbudzované pri hľadaní riešení, ktoré budú vyhovovať ich inštitúcii.

Elzbieta Leszczynska, zástupkyňa ETUCE Pracovnej skupiny pre otvorenú metódu koordinovania (OMC) v súvislosti s predčasnými odchodmi zo škôl, podala správu Európskej komisie z tematickej pracovnej skupiny v súvislosti s predčasnými odchodmi zo škôl. Táto skupina nedávno vypracovala poslanie kľúčovej politiky o predchádzaní predčasným odchodom zo škôl.⁶ Pani Leszczynska zdôraznila, že školy by mali podporovať prostredie pre učenie, ktoré

sa zameriava na potreby študentov. Z tohto dôvodu je potrebné, aby školy boli podporované tímami odborníkov z viacerých oblastí. Keďže učitelia toho času nie sú veľmi dobre pripravení na riešenie predčasných odchodov zo škôl, je dôležité investovať do úvodných odborných školení a dlhodobého rozvoja.

Aby bolo možné čerpať zo skúseností v rámci rôznych národných kontextov, učitelia škôl a vedúci piatich inštitúcií predniesli svoje každodenné skúsenosti s využívaním IKT vo svojich inštitúciách za účelom prilákania žiakov späť do škôl.⁷

⁶ Podrobnú správu pracovnej skupiny vrátane kľúčového poslania nájdete na tomto odkaze http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/doc/esl-group-report_en.pdf

⁷ Správu z konferencie si môžete stiahnuť z internetovej stránky projektu www.elfe.eu.net.

3 Výsledky prípadových štúdií

3.1 Dánsko

Návštevy v Dánsku: 4. - 6. september 2012

- International Business College, Kolding, Dánsko
- Randers HF& VUC, Randers
- Inštitút pre štúdium kultúry, University of South Denmark, Odense

Prípadové štúdie v Dánsku preukázali, že semi-štruktúrované interview sú veľmi úspešné, pretože ich výsledkom sú extrémne konštruktívne dialógy s respondentmi. S ohľadom na celkové

výsledky bolo spozorované, že Dánsko je krajinou s rozšíreným využívaním IKT v procese vzdelávania. Zdá sa, že vzdelávacie inštitúcie vstupujú do "post-experimentálnej fázy" zapojenia IKT do procesu vzdelávania. Viacerí respondenti zdôraznili potrebu integrovať IKT do tradičných metód výuky a upraviť úlohu učiteľa. V tomto ohľade sú učitelia skôr "sprievodcami" procesom vzdelávania, ale nie jedinými poskytovateľmi učiva. Aby bolo možné postúpiť za fázu experimentovania s IKT, je samozrejme dôležité získať viac pohľadov na používanie IKT v konkrétnych situáciách.

Na vypracovanie klasifikácie prístupov je potrebnej viac metodologickej práce a špecifikácie situácií a pozitívnych vzťahov medzi nimi. Školenie personálu je potrebné aj preto, aby poskytlo vodidlo pri používaní IKT v triedach.

V prípadovej štúdii v Dánsku predčasné odchody zo škôl neboli chápané ako hlavný miestny problém, ale skôr ako opodstatnený národný cieľ.

Používanie integrovaného prístupu orientovaného na študenta sa však považovalo za najlepší spôsob zvyšovania dosahovaných úspechov, a tým znižovania počtu predčasných odchodov zo škôl. Takýto prístup v kombinácii s prísny presadzovaním sankcií sa považoval za najúčinnější s ohľadom na predchádzanie predčasným odchodom študentov zo škôl.

International Business Academy, Kolding, Dánsko

International Business Academy, Kolding, Dánsko

3.2 Holandsko

Návštevy v Holandsku: 22. - 24. január 2013:

- Noordelijke Hogeschool, Leeuwarden
- Hondsrug College, Emmen
- Grafisch Lyceum, Rotterdam

Podobne ako v Dánsku, aj Holandsko je pokročilou krajinou s ohľadom na využívanie IKT v procese vzdelávania, a dá sa povedať, že vstupuje do "post-experimentálnej" fázy. Vo všetkých

navštívených školách boli IKT pevne integrované do procesu vzdelávania. IKT poslúžili ako nástroj v dobre koncipovanom presune z formy vzdelávania orientovanej na učiteľa na formu vzdelávania orientovanú na žiaka. Interview však ukázali veľmi silné potvrdenie pedagogickej autonómie a personalizovaných štýlov vyučovania. Vzhľadom na autonómiu jednotlivca boli povinné postupy skôr odmietané.

Informácie získané z Holandska poukazujú na to, že zavedenie rozšíreného využívania IKT v pedagogike vo veľkej miere závisí od nadšenia a vodcovstva malej skupiny aktívnych členov v rámci vzdelávacej komunity. Okrem toho zvýšenie personalizovanej platformy učenia vnucuje otázky o pracovných časoch vzdelávacieho personálu a o budúcich učebných plánoch.

V holandských vzdelávacích inštitúciách neboli predčasné odchody zo škôl považované za miestny problém, ale

skôr za problém abstraktný, hoci si respondenti boli vedomí toho, že zníženie počtu predčasných odchodov zo škôl je dôležitým vládnyim cieľom. Respondenti však chápali využívanie IKT pre pedagogické účely ako silný faktor znižovania predčasných odchodov zo škôl. S ohľadom na pozitívne účinky využívania IKT respondenti vyjadrili niekoľko domnienok, napr. že umožňuje personalizované učenie; zvyšuje zodpovednosť študentov, motiváciu a inováciu; podporuje komunikáciu s rovesníkmi a učiteľmi; a zvyšuje dosiahnuté výsledky študentov.

Noordelijke Hogeschool, Leeuwarden Holandsko

Hondsrug College, Emmen, Holandsko

3.3 Portugalsko

Návšteva v Portugalsku: 5. - 7. marec 2013

- Inštitúcia pre vzdelávanie učiteľov na University of Lisbon
- Eça de Queirós, Lisbon
- D. Dinis School, Lisbon

Zdá sa, že Portugalsko je ešte vo fáze experimentovania s ohľadom na pedagogické využívanie IKT. Najviac

iniciatívy ukazujú jednotliví učitelia, pričom je táto zvyčajne inšpirovaná konkrétnou technológiou. Táto skutočnosť má za dôsledok, že iniciatívy môžu byť neudržateľné a chýba im konzistentné vyhodnotenie. Okrem toho je slabý rozvoj v oblasti pedagogiky, hoci názor, že vzdelávanie orientované na študenta je potrebné, bol evidentný.

Eça de Queiroz School, Lisabon, Portugalsko

S ohľadom na predčasné odchody zo škôl **interview potvrdili názor, že sociálne a rodinné zázemie (napr. nízky príjem) je hlavnou príčinou, ktorá vystavuje študentov riziku, že predčasne opustia školu.** Nedostatok motivácie vyplývajúci buď zo zázemia študentov alebo z ich vlastných skúseností so školou je hlavným faktorom spúšťajúcim predčasné odchody zo škôl. Respondenti však uviedli, že **skúsenosti so školou by mohli používaním metód založených na IKT podstatne zvýšiť** motiváciu a posilniť výdrž. Prístupy založené na IKT by mohli prispieť aj k oslobodeniu personálu od administratívnej práce a dať im čas byť v priamom kontakte so študentmi. To by uľahčilo zisťovanie ťažkostí s výkonmi a

D. Dinis School, Lisabon, Portugalsko

motiváciou.

Vo všeobecnosti mali učitelia pocit, že nie sú primerane vyškolení, aby dokázali potenciál IKT počas výučby využiť. Okrem toho zaznamenali významnú medzeru medzi opisom didaktiky v Portugalsku a chýbajúcim vodidlom pri výbere praktických prístupov. Niektorí učitelia a študenti navrhli tímové učenie, ktoré by učiteľom umožnilo zdieľať svoje nápady a vyvinúť nové metódy.

Pri konkrétnych otázkach na využívanie IKT s cieľom redukovať predčasné odchody zo škôl respondenti poukázali na vnímanú relevantnosť národných učebných plánov a skúšok v súvislosti s ukončovaním stredoškolského vzdelania. Vo všeobecnosti boli považované za príliš "akademické" a vzdialené od skutočného života a odbornej praxe. Portugalskí respondenti však uviedli pozoruhodné dôkazy o tom, že interaktívne zdroje založené na metódach orientovaných na študenta významným spôsobom zvyšujú dosahované úspechy dokonca aj v rámci národných skúšok, hoci doposiaľ nebol odhadnutý rozvoj kompetencií. Napriek tomu by prehodnotenie národných učebných plánov a zavedenie kombinovaného záverečného a sústavného hodnotenia mohlo podstatným spôsobom prispieť k redukovaniu predčasných odchodov zo školy.

3.4 Azerbajdžan

Návštevy v Azerbajdžane: 6. - 8. máj 2013:

- Azerbajdžanský inštitút učiteľov,
University of Baku
- Škola č. 20, Baku
- Škola č. 220, Baku

Azerbajdžan je krajinou, ktorá stojí na rázcestí. Je v počiatočnej fáze rozvoja využívania IKT v procese vzdelávania. V posledných rokoch bol dôraz kladený na zabezpečovanie technického zariadenia pre školy. Dôsledkom toho narastá potreba zaviesť programy školení učiteľov o tom, ako využívať IKT pre pedagogické ciele. Je to dôležité z dôvodu, aby IKT boli nie len "zakomponované" do tradičného spôsobu výučby, čo by mohlo blokovat' alebo dokonca zvrátiť rozvoj výučby a učenia sa, ale aby procesu výučby a učenia sa poskytovali pridanú hodnotu. Už sa vyskytujú náznaky toho, že sa tak deje. Existujú už aj príklady pokrokového zmysľania smerom k personalizovanému učeniu a prípravy učebných plánov orientovaných na študentov. Existujú silné dôkazy toho, že také metódy sú veľmi motivujúce a ich ďalší rozvoj by mal byť podporovaný. Zdá sa, že nevyhnutným predpokladom toho, aby bolo možné tento proces podporovať,

je reforma učebných plánov v kombinácii s formatívnym a diagnostickým hodnotením a celoplošným preverením.

Predčasné odchody zo škôl sú toho času chápané ako marginálny problém a hlavne ako problém legislatívy - otázka donucovania a posilnenia zákonov nariaďujúcich školskú dochádzku všetkých detí v školskom veku. Pri expanzii pedagogického využívania IKT v procese vzdelávania je potrebné dbať na pracovné podmienky učiteľov. Učitelia potrebujú viac podpory s ohľadom na čas a zdroje, aby mohli zavádzať inovácie. Ohľadom prvotného vzdelávania učiteľov a profesionálneho rozvoja by mala byť najvyššia priorita kladená na expandovanie a zlepšovanie účasti učiteľov na medzinárodných školeniach a výmenných programoch a projektoch. V situáciách, v ktorých finančné nástroje (platy) nie sú atraktívne, môžu byť pre učiteľov veľmi motivujúce práve medzinárodné výmenné pobyty. Učitelia sa v takých prípadoch môžu nielen profesionálne rozvíjať, ale môžu zaujať úlohu kontaktných osôb pre výmenné pobyty v rámci svojich pedagogických komunit.

Škola č. 20, Baku, Azerbajdžan

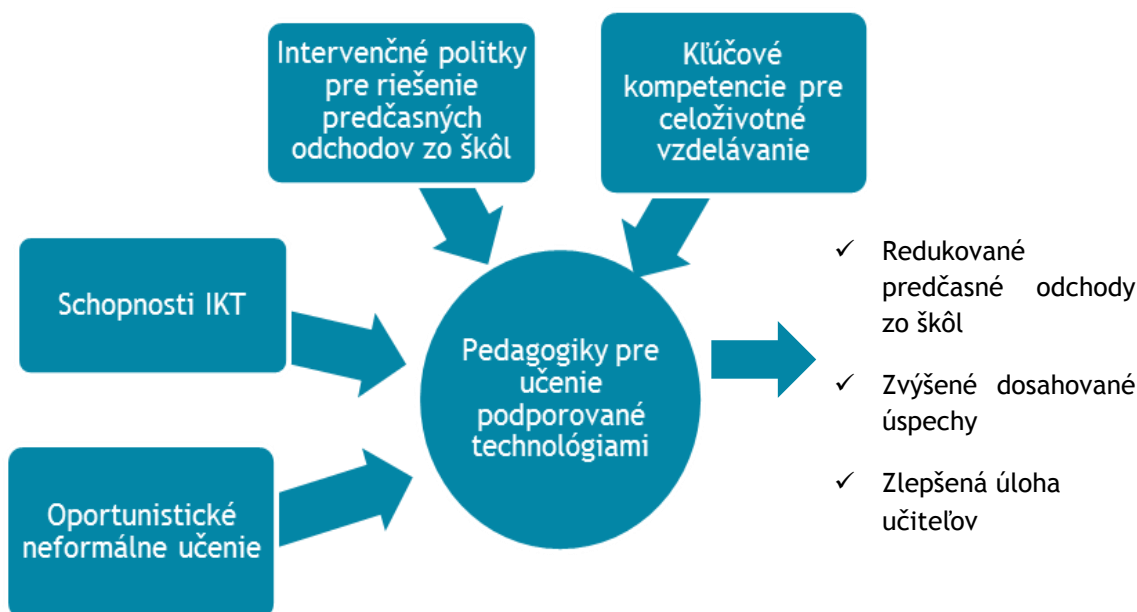

Škola č. 20, Baku, Azerbajdžan

4 Všeobecné závery

Napriek rôznym kontextom bolo v rámci vzdelávacích inštitúcií, ktoré boli navštívené v súvislosti s prípadovými štúdiami, zistených niekoľko markantných podobností. Respondenti uviedli, že primárnymi príčinami predčasných odchodov zo škôl je nepriaznivé zázemie. Napríklad žiaci z rodín s nižšími príjmami pravdepodobne odídu zo škôl skôr; hoci predčasné odchody zo škôl sa môžu rozšíriť aj na študentov so zázemím strednej triedy. Medzi ďalšie faktory, ktoré môžu spôsobiť predčasné odchody zo škôl, patrí nízka pružnosť v otázkach vzdelávania, nedostatok motivácie a podpory a silná roztržitosť osôb v pubertálnom veku. Staromódne pedagogiky a prísne učebné plány sťažujú študentom možnosť nájsť podporu a uchovať si motiváciu. Samozrejme,

vzdelávanie v modernej dobe bojuje s médiami a akademické štúdium môže v porovnaní s tým študentom pomerne silne brať ilúzie. V konečnom dôsledku môže oportunistické sociálne využívanie IKT mimo procesu vzdelávania vytvárať prostredia, ktoré formálny proces vzdelávania brzdia. Úspešné pedagogiky pre učenie podporované technológiami preto môžu zohľadňovať štyri rôzne aspekty: Za prvé, úroveň, na ktorej je možné čo najefektívnejšie zakročiť; za druhé, konkrétne schopnosti využívaných IKT; za tretie, úloha zručností v oblasti IKT ako kľúčových kompetencií pre celoživotný proces vzdelávania; a nakoniec oportunistické neformálne vzdelávanie, ktoré sa spája s využívaním IKT mnohými študentmi v súčasnosti.

5 Výsledky pracovnej porady na záverečnej konferencii: Koncepty praktických príručiek

Ako naznačuje názov, z výsledkov projektu vyplynuli nasledujúce koncepty praktických príručiek o predchádzaní predčasným odchodom zo škôl využívaním IKT v procese vzdelávania. Pohľady získané prostredníctvom prípadových štúdií boli použité ako východisko pre diskusie na pracovných poradách projektu

a na záverečnej konferencii sa pokračovalo v práci na príručkách, diskusii o nich a ich dopĺňaní. **Nižšie uvedené príručky sú konceptmi, ktoré budú predložené ETUCE Bureau a ETUCE Committee v apríli 2014 na prijatie.** Sekretariát ETUCE dá dokument po jeho prijatí do obehu.

ETUCE Koncept praktickej príručky na tému

Ako predchádzať predčasným odchodom zo škôl využívaním IKT v procese vzdelávania

Pozadie

Tieto praktické príručky boli vypracované v rámci projektu *Zväz učiteľov predchádza predčasným odchodom zo škôl využívaním IKT v procese vzdelávania*. Stavia na aktivitách projektu (prípadové štúdie zo štyroch krajín¹ a pracovná porada k projektu), ku ktorým aktívne prispeli členské organizácie ETUCE. Príručka sa týka v prvom rade zväzov učiteľov v Európe a ich pričlenených učiteľov a iného vzdelávacieho personálu, ako aj zamestnávateľov v oblasti vzdelávania, študentov a politických činiteľov v oblasti vzdelávania, a pojednáva o využívaní IKT v procese vzdelávania za účelom podpory predchádzania predčasným odchodom zo škôl. V apríli 2014 bude komisii ETUCE predložená na prijatie.

Vo svetle prísne stráženého rozpočtu boli vykonané škrty v rámci sektoru vzdelávania, ETUCE - Konferencia európskeho regiónu EI definovala jasný cieľ zasadzovať sa o poskytovanie kvalitného vzdelávania, predovšetkým s ohľadom na stratégiu *EU 2020* a pilotné iniciatívy. Projekt a príručky preto zastupujú komunikáciu Európskej komisie s ohľadom na [Prehodnotenie vzdelávania, Otvorenie vzdelávania a Vyriešenie predčasných odchodov zo škôl: Kľúčový príspevok pre program Európa 2020](#) a želanie pomôcť konkrétnym pohľadom zväzu učiteľov pri implementovaní stratégie. Okrem toho projekt prebieha spolu s globálnou iniciatívou EI [Jednota pre kvalitné vzdelávanie \(Unite for Quality Education\) - Lepšie vzdelanie pre lepší svet](#) v 2013/2014, a snaží sa podporiť predpoklady pre vysoko kvalitné vzdelávanie pre všetkých ako jeden zo základných pilierov spravodlivej a rovnej spoločnosti.

¹ V rámci projektu ELFE-ESL boli vykonané štyri prípadové štúdie na dvoch školách pre vyššie stredné vzdelávanie a jednej inštitúcii pre vzdelávanie učiteľov v Dánsku, Holandsku, Portugalsku a Azerbajdžane. Správy z týchto prípadových štúdií nájdete na tomto odkaze: www.elfe-eu.net.

Ciel'

Stratégia *EU 2020* stanovila okrem iných priorít za cieľ zníženie počtu predčasných odchodov zo škôl pod 10% a zvýšenie počtu osôb vo veku 30-34 rokov, ktorí ukončia vzdelávanie tretej úrovne, aspoň o 40%. V tomto kontexte sa príručky projektu ELFE-ESL snažia zlepšiť učenie prostredníctvom IKT a identifikovať konkrétne spôsoby, ako by inovatívne pedagogické využívanie IKT mohlo pomôcť predovšetkým v motivovaní / (opätovnom) prilákaní potenciálnych vylúčených študentov späť do škôl a k učeniu. Je to dôležité pre primárny cieľ vysoko kvalitného vzdelávania nie len v čase úsporných opatrení.

Svojím zameraním na kritickú úlohu zväzov učiteľov má projekt a príručka za cieľ určiť konkrétne zručnosti / kompetencie, ktoré učitelia potrebujú za účelom zavedenia prospešného využívania technológií v triedach, a analyzovať, ako môžu učitelia podporiť potenciál IKT pri premostení medzery medzi skúsenosťami žiakov a učením doma v porovnaní s tým, čo sa naučia v rámci povinného vzdelávania.

Je jasné, že využívanie IKT v procese vzdelávania nie je iba magickou stenou, ktorá žiakom pomôže integrovať sa a vyrieši predčasné odchody zo škôl, znamená oveľa viac: je to motivujúcim a kreatívnym stimulom celoživotného vzdelávania, ktoré žiakom môže pomôcť získať zručnosti, ktoré potrebujú pre to, aby sa z nich stali zodpovední občania v modernej spoločnosti. Tento dokument preto neposkytuje univerzálne riešenie pre každú krajinu a každého individuálneho žiaka. Namiesto toho je možné tieto príručky využívať ako podporný nástroj, ktorý je možné posúdiť a prispôsobiť národnému kontextu a podmienkam s ohľadom na inovatívne využívanie IKT v procese vzdelávania a pri predčasných odchodoch zo škôl.

Príručky

Na základe zistení prípadových štúdií projektu ELFE-ESL, diskusií na pracovných poradách a [politických odporúčaní](#) z predchádzajúceho projektu ETUCE o elektronickom vzdelávaní eLearning (ELFE 2),² príručky v súvislosti s konkrétnymi krokmi riešia tri hlavné úrovne (európsku úroveň, úroveň národných zväzov učiteľov a úroveň škôl/lokálnu úroveň). Vyplývajú z potrieb vzdelávania, ktoré správa z výskumu jasne identifikovala ako:

- viac sa orientovať na študenta, reagovať na rôzne potreby, zázemie motiváciu a úsilie žiakov, dôležité kroky smerom k personalizovanému učeniu;
- uznať rozvoj neformálneho vzdelávania, ktoré podporuje priame hľadanie online, zdroje vedomostí vytvorené užívateľmi, ako aj sociálne siete;
- snažiť sa skombinovať pedagogické zručnosti a skúsenosti učiteľov so schopnosťami moderných informačných a komunikačných technológií;
- vypracovať pedagogiku a modely pre realizáciu vyššie uvedených cieľov;
- podporovať profesionálny rozvoj učiteľov pri prijímaní pedagogík pre využívanie IKT;

² Projekt ELFE 2 vypracoval [praktické odporúčania pre pedagogické využívanie IKT v procese vzdelávania](#).

- realizovať strategické projekty za účelom demonštrácie výsledkov a prínosov takých prístupov.

Praktické príručky na Európskej politickej úrovni

Hlavným cieľom na Európskej úrovni je dosiahnuť ciele vzdelávania definované v stratégii EU 2020 s ohľadom na kompetencie predmetu školení, školenie zručností 21. storočia, pripraviť viac študentov na terciárne štúdium a zabezpečiť, že 90% žiakov ukončí vyššie stredné vzdelanie.

Vlády potrebujú investovať viac do kvality vzdelávania, aby dosiahli trvalú zmenu v oblasti inovatívneho využívania IKT v procese vzdelávania a predchádzania predčasným odchodom zo škôl. Iba pomocou primeraných zdrojov investovaných do trvalého vysoko kvalitného vzdelávania, ako je infraštruktúra, školenie učiteľov a školiace materiály, je možné vytvoriť budúcu generáciu zručných odborníkov - novú generáciu, ktorá je tak potrebná na to, aby sa skončila hospodárska kríza a z Európy sa stal konkurencieschopnejší región. Prvoradé je, aby sa tento proces rozšíril na systém sociálneho dialógu a do vzdelávania boli zaangažovaní aj sociálni partneri, rovnako dôležité však je aj uznanie princípov podriadenosti, podľa ktorého je politika vzdelávania národnou zodpovednosťou. Odlišné systémy vzdelávania v Európe poskytujú priestor vzájomnej inšpirácii a učeni sa v rámci zainteresovaných skupín z rôznych krajín.

Odporúčania sa preto týkajú Európskej komisie, ETUCE a iných zainteresovaných subjektov v oblasti vzdelávania na Európskej úrovni, aby:

1. iniciovali a pokračovali v dialógu medzi európskymi zainteresovanými subjektmi v oblasti vzdelávania na tému znižovania súčasných prekážok systematického zavádzania nových vyučovacích metód, pričom dôležitú úlohu zohrávajú sociálni partneri v oblasti vzdelávania;
2. vyvinuli strategický prístup pre implementáciu udržateľného interaktívneho projektu vzdelávania orientovaného na študentov v rámci vzdelávacích inštitúcií, ktorý by zvyšoval dosahované úspechy žiakov, a tým znižoval počty predčasných odchodov zo škôl, a zároveň posilňoval vzťah medzi vzdelávaním v školách a aktivitami prebiehajúcimi mimo škôl;
3. podporovali vypracovanie rámca špecifikácií národných učebných plánov a mechanizmov hodnotenia za účelom zvyšovania relevantnosti a motivácie, a tým znižovania počtov predčasných odchodov zo škôl;
4. vypracovali pedagogický rámec a príručky špecifikácií pre učenie podporované technológiami za účelom povzbudenia zavádzania nových metód relevantných pre zvyšovanie výkonov žiakov, a tým znižovanie predčasných odchodov zo škôl;
5. podporovali ďalší výskum o rozvoji pedagogických metód, ktoré môžu redukovať predčasné odchody zo škôl a vytvoriť programy pre rozvoj personálu v oblasti pedagogických prístupov za účelom zníženia predčasných odchodov zo škôl;
6. na základe sociálnych médií a za účasti všetkých médií vytvorili virtuálnu komunitu najlepších postupov za účelom vytvorenia a vyhodnotenia nových pedagogických

metód, a za účelom výmeny a zdieľania skúseností a metód s cieľom zníženia počtu predčasných odchodov zo škôl.

Praktické príručky na národnej a regionálnej úrovni

Na národnej a regionálnej úrovni je potrebné, aby úrady zodpovedné za oblasť vzdelávania zabezpečili primerané podmienky vo vzdelávacích inštitúciách pre pedagogické využívanie IKT s ohľadom na predchádzanie predčasným odchodom zo škôl. Je dôležité zaviesť sociálne dialógy so sociálnymi partnermi, aby bola zabezpečená podpora vzdelávacieho personálu, ich zástupcov a vedenia škôl pri znižovaní počtu predčasných odchodov zo škôl a šírení všeobecného názoru, že určité iniciatívy prebiehajú v súlade s národnými cieľmi učebných plánov. Okrem toho by mala byť práca na úrovni škôl podporovaná celkovými národnými cieľmi vzdelávania, t.j. výskum môže pomôcť školám a počiatočnému vzdelávaniu učiteľov, aby sa lepšie zapojili do každodenného života a výziev na úrovni škôl.

Odporúčania sa preto týkajú zväzov učiteľov, aby:

1. získali lepšie vyučovacie podmienky pre vzdelávací personál a podmienky učenia pre študentov, ktoré budú umožňovať využívanie rôznych pedagogických postupov za účelom prispôbenia sa potrebám študentov, konkrétne s ohľadom na využívanie IKT, a aby dosiahli zníženie počtu predčasných odchodov zo škôl;
2. sa aktívne zapájali do rozhovorov s úradmi v oblasti vzdelávania o prijímaní priaznivého strategického prístupu k pedagogickému využívaniu IKT a o vytváraní podnetov pre školy všetkých úrovní a druhov, aby prispievali k národným cieľom súvisiacim s predčasnými odchodmi zo škôl;
3. zabezpečili, že predčasné odchody zo škôl budú doplnené do programu národných sociálnych dialógov so zamestnávateľmi v oblasti vzdelávania za účelom prediskutovania opätovnej integrácie žiakov, ktorí predčasne odišli zo škôl, a žiakov ohrozených predčasným odchodom zo škôl. V tomto kontexte je dôležité zohľadniť kultúrne a sociálne zázemie žiakov; je potrebné vyrobiť učebné materiály, ktoré prilákajú späť žiakov / dospelých, ktorí zo škôl odišli. Preto dospelí, ktorí neukončili stredné vzdelanie, by mali byť oslovení materiálmi upravenými konkrétne pre tento účel.
4. Usilovať sa vytvoriť partnerstvá medzi školami a zamestnávateľmi za účelom zvýšenia atraktívnosti odborného vzdelávania a školenia a posilnenia relevantnosti pracovného trhu na jednej strane a vytvorenia prepojenia so školením založeným na práci na strane druhej; podporiť sústavné vzdelávanie učiteľov.
5. Podieľať sa na rozhovoroch o potrebe zmeny učebných plánov, ktoré budú zahŕňať IKT, a ich prehodnotení, a podpora vzdelávania orientovaného na študenta; skombinovať flexibilnejší systém vzdelávania, ktorý ponúka rôzne prístupy a učebné plány rôznych dĺžok vrátane poradenstva a sprevádzania, na základe ktorých študenti dostanú druhé a tretie šance;

6. Podporovať predpoklady úspešného a pravidelne aktualizovaného zariadenia IT, vrátane adekvátnej podpory za účelom zabezpečenia primeranej infraštruktúry pre pedagogické využívanie IKT jednak v rámci škôl a jednak medzi školami s víziou motivácie / (opätovného) prilákania študentov do škôl;
7. Iniciovať ďalší výskum o najlepších postupoch s ohľadom na pedagogické využívanie IKT za účelom predchádzania predčasným odchodom zo škôl, aby boli vybudované mosty medzi pedagogickým výskumom, vzdelávaním pomocou IKT a každodenným životom a skúsenosťami na úrovni škôl;
8. Podporovať zahrnutie pedagogického využívania IKT do pôvodného školenia učiteľov a kontinuálneho odborného rozvoja jednak vzdelávacieho personálu a jednak vedenia škôl;
9. Zvýšiť povedomie, že učitelia zohrávajú dôležitú úlohu pri zavádzaní zmiešaného vzdelávania, napr. tým, že sa určí pedagogický prístup, ktorý má byť prijatý, a ich zodpovednosť za implementovanie tohto pedagogického prístupu.
10. Podpora zahrnutia vzdelávacieho personálu do vypracúvania obsahu a vzdelávacích materiálov pomocou IKT a ich využívania v procese vzdelávania, napr. stanovenie času a primeraných zdrojov pre personál; a zabezpečenie, že vzdelávací softvér bude k dispozícii v jazyku, v ktorom vzdelávanie prebieha, a že bude prispôsobený konkrétnym potrebám žiakov;
11. Povzbudzovať prijímanie postupov a systémov manažmentu študentov pre včasné zisťovanie rizika predčasných odchodov zo škôl, a metód pre povzbudenie zaangažovania rodičov a miestnych komunít do činností a podpory škôl.

Praktické príručky na úrovni škôl a na miestnej úrovni

Na základe pozorovaní v prípadových štúdiách vznikli isté iniciatívy, ktoré preukázali, že keď sú primerane implementované, rozdiel vo vzdelávacích inštitúciách je citelný. Aby bolo možné zmeniť triedu, je najdôležitejšie, aby učitelia cítili zodpovednosť za cieľ, a aby bol v čase, keď škola vyvíja politiku IKT / predčasných odchodov zo škôl, zohľadnený pohľad vzdelávacieho personálu; to pomôže získať inšpiráciu a potrebnú podporu projektu zo strany personálu.

Odporúčania týkajúce sa zväzov učiteľov, učiteľských zborov a iných činiteľov na úrovni škôl sú:

1. Rozhovory medzi personálom, vedením školy a študentmi o využívaní IKT v procese vzdelávania môžu mať pozitívny prínos pre výučbu, motiváciu študentov a zlepšenie kvality vzdelávania v prospech jednak personálu a jednak žiakov;
2. Inšpirácia zdieľania zdrojov vzdelávania a skúseností jednak medzi úradmi a školami a jednak medzi školami a učiteľmi;
3. Podpora učiteľov pri žiadaní plánu rozvoja kompetencií, ktorý bude zahŕňať využívanie IKT, povzbudenie učiteľov, aby sa učili formou pokusu a omylu, ako aj zabezpečenie finančných zdrojov pre plán;

4. Pomoc učiteľom zlepšiť prístupy vyučovania, ktoré budú zahŕňať využívanie IKT, zaangažovať sa do výberu vzdelávacích softvérových a hardvérových materiálov, a zabezpečiť, aby učitelia prevzali zodpovednosť za výber metód a implementovanie vízie školy s ohľadom na IKT; v tomto kontexte podporovať rozvoj vzdelávacích materiálov využívajúcich IKT spolu s učiteľmi a študentmi, ktorí sú ohrození predčasným odchodom zo školy;
5. Stimulácia spolupráce učiteľov a rôznych zainteresovaných skupín s ohľadom na využívanie primeraných technológií v triedach za účelom redukovania predčasných odchodov zo škôl, zabezpečujúc tak, že projekty sú poháňané vzdelávaním a nie na základe dostupnosti nových softvérových a technologických možností;
6. Povzbudenie škôl, aby vypracovali konkrétne politiky pre pedagogické využívanie IKT a vyriešenie predčasných odchodov zo škôl spolu s personálom, študentmi a rodičmi, napr. využitie systému IT školy na zaevidovanie absencií žiakov za účelom včasného identifikovania študentov ohrozených vylúčením zo školy;
7. Podpora rovnakého prístupu a zahrnutia do procesu vzdelávania na miestnej úrovni poskytnutím primeranej infraštruktúry, ktorá umožní rovnaký prístup všetkých k vyučovacím / učebným nástrojom a materiálom; a zabezpečenie, aby boli k dispozícii adekvátne poradenské štruktúry, ktoré pomôžu študentom vystaveným riziku vylúčenia;
8. Z pohľadu zriadenia podpornej komunity pre výučbu založenú na IKT školy využívajú systém manažmentu vyučovania, pomocou ktorého informujú žiakov o ich domácich úlohách a umožňujú nahrávanie poznámok učiteľov alebo virtuálnych lekcií;
9. Podpora pozitívneho využívania IKT a internetu v procese vzdelávania a učenie k zodpovednému / rešpektujúcemu využívaniu IKT v školách;
10. Starostlivý prieskum príležitostí pre priaznivé využívanie sociálnych médií v procese vzdelávania, napr. zváženie vytvorenia sociálnych mediálnych skupín medzi konkrétnymi triedami a činnosťami, ktoré môžu pomôcť vytvoriť (virtuálnu) komunitu, a tým znížiť riziko predčasných odchodov zo škôl;
11. Zlepšenie a povzbudzovanie vytvárania spolkov (spolupráce) s inštitúciami na podporné školenie učiteľov. Konkrétne by mali byť prizývaní výskumníci, aby poradili a prispeli ku konkrétnym iniciatívam škôl. V tomto kontexte môže byť užitočné urobiť prieskum, ktoré technológie žiaci v triedach naozaj využívajú, čo by podporilo učiteľov pri príprave lekcií.
12. Povzbudzovanie inštitúcií na školenie učiteľov, aby zahrnuli pristupovanie k predčasným odchodom zo škôl do svojich učebných plánov.

6 Skratky

AITUCEW	Independent Trade Union of Education Workers of the Azerbaijan Republic (Nezávislé odbory pracovníkov v oblasti vzdelávania Azerbajdžanskej republiky)
AOB	Algemene Onderwijsbond (Holandský vzdelávací zväz)
CEDEFOP	Centre for the Development of Vocational Training (Centrum pre rozvoj odborného vzdelávania)
EFEE	European Federation of Education Employers (Európska federácia zamestnávateľov v oblasti vzdelávania)
ESEUR	Education and Science Employees' Union of Russia (Zväz zamestnancov v oblasti vzdelávania a vedy Ruska)
ESL	Early School Leaving (Predčasné odchody zo škôl)
Eurostat	Statistical Office of the European Communities (Štatistický úrad pre Európske spoločenstvá)
FNE	Federação Nacional da Educação (Portugalská Federácia pre vzdelávanie)
GL	Gymnasieskolernes Lærerforening (Dánsky národný zväz učiteľov vyšších stredných škôl)
ICT	Information and Communication Technology (Informačné a komunikačné technológie - IKT)
OER	Open Educational Resources (Otvorené zdroje vzdelávania)
OLME	Federation of Secondary School Teachers of Greece (Federácia učiteľov stredných škôl Grécka)
OMC Working Group	Open Method of Coordination Working Group (Pracovná skupina pre otvorenú metódu koordinovania)
OZPŠaV	Slovakian Trade Union of Workers in Education & Science (Odborný zväz pracovníkov školstva a vedy na Slovensku)
PIAAC	Programme for the International Assessment of Adult Competencies (Program pre medzinárodné hodnotenie spôsobilostí dospelých)
STEPS Study	Study on the Impact of Technology in Primary Schools (Štúdiá dopadu technológií v základných školách)
VET	Vocational Education and Training (Odborné vzdelávanie a príprava)

7 Publikácie a správy

Publikácie	Jazyky									
Prípadová štúdia v Dánsku	EN									
Stručné zhrnutie	EN	FR	DA	NL	PT					RUS
Prípadová štúdia v Holandsku	EN									
Stručné zhrnutie	EN	FR	DA	NL	PT					RUS
Prípadová štúdia v Portugalsku	EN									
Stručné zhrnutie	EN	FR	DA	NL	PT					RUS
Prípadová štúdia v Azerbajdžane	EN									RUS
Správa z výskumu	EN									
Hodnotiaca správa	EN									
Prvé interné vyhodnotenie	EN									
Druhé interné vyhodnotenie	EN									
Tretie interné vyhodnotenie	EN									
Správa z pracovnej porady	EN	FR								
Správa z konferencie	EN	FR								
Správa o projekte	EN	FR	DA	NL	PT	ES	SK	DE	EL	RUS

Internetová stránka projektu: www.elfe-eu.net

8 Pridružení partneri

Európska federácia zamestnávateľov v oblasti vzdelávania (EFEE)

Square de Meeus 1
1000 Brusel
Belgicko

e-mail: secretariat@educationemployers.eu
Internet: <http://www.educationemployers.eu>

THE EUROPEAN
FEDERATION OF
EDUCATION
EMPLOYERS

Organizačný úrad zväzov Európskych študentov (OBESSU)

Rue de la Sablonnière 20
1000, Brusel
Belgicko

e-mail: obessu@obessu.org
Internet: <http://www.obessu.org>

ETUCE - European Trade Union Committee for Education
CSEE - Comité syndical européen de l'éducation

5 bd du Roi Albert II, 1210 Brussels, Belgium
Tel. +32-2 224 06 91 - www.csee-etu.org

ETUCE - European Trade Union Committee for Education
CSEE - Comité syndical européen de l'éducation

